

عنوان مقاله:

تحول تاریخی حقوق بین الملل توسل به زور تا شکل گیری نظام ملل متحد؛ بیم ها و امیدها

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات دفاع مقدس، دوره 6، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسندگان:

مصطفی فضائی - دانشیار گروه حقوق بین الملل دانشکده حقوق دانشگاه قم

موسی کرمی - دانشجوی دکتری حقوق بین الملل دانشکده حقوق دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

این نوشتار می‌کوشد تا از رهگذر رویکردی تاریخی به تحلیل چگونگی تنظیم حقوقی توسل به زور تا شکل گیری نظام ملل متحد دست یازد و به کاستی‌ها و چالشهای آن بپردازد. بررسی سیر تاریخی حاکم بر توسل به زور از سده‌های میانی و نظریه جنگ عادلانه تا زمان پدیدایی سازمان ملل متحد، روندی تکاملی از نامحدودبودن اختیار دولتها در توسل به زور علیه یکدیگر تا محدودیت و ممنوعیت آن را نشان می‌دهد. اصلی‌ترین چالش حقوق بین‌الملل ناظر بر توسل به زور در این دوره، اراده‌گرایی افراطی دولتها و غلبه زور و سیاست بر صلح و حقوق بین‌الملل و صلح در ساحت روابط بین الملل است؛ با این حال در این بازه زمانی، جامعه بین المللی شاهد گذار از اصل توسل به زور برای حل و فصل اختلافات به اصل ممنوعیت به‌کارگیری زور بسان قاعده‌ای بنیادین در روابط میان دولتها بوده است. به باور نگارندگان، این روند تکاملی را باید از نشانه‌های نهادینه‌شدن تدریجی حقوق بین‌الملل توسل به زور در روابط میان دولتها قلمداد کرد و بر همین پایه، می‌توان از کارآمدی نسبی این شاخه حقوقی در کاهش به‌کارگیری زور در این بستر سخن راند. از آنجا که جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه ایران به موجب قواعد حقوقی یادشده، توسل نامشروع به زور علیه تمامیت ارضی کشورمان و تجاوز سرزمینی به شمار می‌رود به نظر می‌رسد مطالعه تاریخی قواعد حاکم بر توسل به زور می‌تواند در فهم درست‌تر و کاملتر موازین حقوقی حاکم بر زوایای گوناگون این رویداد واجد اهمیت و پیامدهای آن در تاریخ معاصر ایران‌زمین، و هشت سال دفاع مقدس از ناموس و خاک و سرزمینمان، سودمند باشد و به کار آید.

کلمات کلیدی:

به‌کارگیری زور، جنگ تحمیلی، حقوق بین الملل، جنگ عادلانه، جامعه ملل

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1373196>

